

Zwalniaj z klasą

Jeśli firmy źle prowadzą politykę pracowniczą, ich wizerunkowi i wiarygodności nie pomoże nawet najlepiej napisany program CSR. Odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstwa musi być prowadzona konsekwentnie, na każdej płaszczyźnie relacji wewnętrznych i zewnętrznych.

Kilka miesięcy spowolnienia gospodarczego okazało się dla wielu firm wielkim sprawdzianem z zakresu prowadzenia odpowiedzialnego biznesu. Szczególnie w momencie zwalniania pracowników.

ZŁOTE ZASADY

W trudnych dla przedsiębiorstw momentach zawsze okazuje się, że większość programów – mających na celu optymalizację kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa zaczyna się od redukcji zatrudnienia. Dotyczy to przede wszystkim firm dużych, o rozbudowanych strukturach kadrowych. Część takich działań jest działaniami na wyrost – trafiały się przypadki, gdzie duże, dobrze zarządzane firmy redukowały etaty o kilkadziesiąt procent, by chwilę później zatrudnić z powrotem znako-

turbulencji" przeprowadzone przez firmę HRM Partners i portal GazetaPraca.pl pokazuje, że ponad połowa ankietowanych jest gotowa zrezygnować z podwyżki, a 42 proc. zaakceptuje zmniejszenie premii.

Mozna oczywiście zastanawiać się, czy zaczynanie naprawy przedsiębiorstwa od zwolnień pracowników w każdym przypadku jest konieczne, niemniej jednak należy uznać to za pewną normę.

Skoro tak, to należałoby zadać kolejne pytanie – jak zwalniać odpowiedzialnie?

Istnieje kilka złotych zasad, które powinny być stosowane w polityce personalnej, niezależnie od sytuacji ekonomicznej. Po pierwsze komunikacja, po drugie komunikacja, po trzecie komunikacja. Jakiegokolwiek zwolnienia powinien poprzedzać klarowny komunikat, który potrafi czasem zapobiec paraliżowi

Spójność komunikatów

Piotr Pallkowski, dyrektor generalny Polskiego Stowarzyszenia Zarządzania Kadrami

Jestem zwolnieniem boży, że CSR jest w dużej mierze związany z działaniami działu HR, a nie tylko działu marketingu czy PR. Wszelkie działania, które dotyczą relacji z otoczeniem wewnętrznym czy z działaniami z zakresu employer brandingowych, nakierowanych na grupę potencjalnych pracowników, to działania wpisujące się w sfery globalnej obecności firmy w otoczeniu społecznym.

Absolutnie nie bez znaczenia jest to, w jaki sposób firma przyjmuje określony sposób postępowania z własnymi pracownikami. Choćby miała najlepsze programy CSR wspierania społeczności lokalnych, to jeśli będzie się zarządzała swoimi pracownikami, jeśli nie będzie ich szanowała i traktowała z godnością, to „wryłoby się” na sprzecznych komunikatach. Momenty trudne, takie jak zwalnianie pracowników są dużym testem dla firmy i swoistą weryfikacją jej polityki. W takich momentach okazuje się, jak zarządzana jest firma i jaki wyznaje filozofię.

Na przeprowadzeniu redukcji zatrudnienia nie powinny kończyć się zadania firmy

mita większość zwolnionych. Po prostu firmy zadziały na wyrost, za bardzo dmuchając na zimne.

Trzeba pamiętać, że pracownicy w sytuacji kryzysowej są w stanie zrezygnować z wielu rzeczy, byle utrzymać się na stanowisku. Kwietniowe badania „Rynek pracy w czasach

danej instytucji spowodowane narastaniem napięcia wewnątrz firmy. Dany komunikat musi wynikać z założeń, zarząd firmy musi przyjąć obiektywne kryteria, które będą komunikowane - dlaczego są zwolnienia, kto będzie zwalniany i według jakiego klucza, jaki jest kontekst ekonomiczny przedsiębiorstwa,

GODNE ZWOLNIENIA

Na przeprowadzeniu redukcji zatrudnienia nie powinny kończyć się zadania firmy. Firma nie może tak po prostu zwolnić pracowników nie troszcząc się o nic. Choćby z tego powodu, że zaraz po powrocie koniunktury potrzebni będą nowi pra-

cownicy – również ci, którzy wcześniej zostali zwolnieni. W środowisku HR jest takie powiedzenie – „zwalniali, to znaczy że za chwilę będą zatrudniali”. Ale by ktoś ponownie zatrudnić czy zatrudnić osoby z danego otoczenia, firma musi zachować twarz i mieć dobrą opinię w najbliższym środowisku. Jeśli zwolnienia są godne, to komunikat do otoczenia społecznego również będzie godny. To przynosi się w późniejszym procesie rekrutacji.

Coraz więcej firm zaczyna stosować również programy outplacementowe. Te z natury rzeczy są trudne i bez wsparcia firmy zewnętrznej czasem nie możliwe do przeprowadzenia (zwalniany pracownik z reguły nie ufa działaniom byłego pracodawcy). Programy te mają na celu pomoc zwalnianym w odnalezieniu się w nowej sytuacji, pomoc w zmianie kwalifikacji.

Programy outplacementowe nie są obligatoryjne, ale są mechanizmami w Ustawie o promocji i zatrudnieniu, które pozwalają przedsiębiorcy na współpracę z urzędem pracy i korzystanie z funduszu pracy, który umożliwia prowadzenie szkoleń w ramach outplacementu.

Ostatnia kwestia związana z odpowiedzialnymi zwolnieniami – polityka personalna wobec osób pozostających w firmie. Przeważnie to a nich bowiem spadają zadania tych, którzy odeszli. Kluczowe wydaje się tu konstruowanie odpowiedzialnego systemu wynagrodzeń.

Grzegorz Stech

Uczciwy zyskuje więcej

Anna Potocka, wiceprezes BCC

Kryzys w gospodarce powiązany jest ściśle z kryzysem zaufania. Wizerunek firmy uczciwej, przestrzegającej norm etycznych wobec klientów, kontrahentów i pracowników jest teraz – bardziej niż kiedykolwiek wcześniej – decydującym elementem o „być albo nie być” przedsiębiorstwa. Firmy odpowiedzialne mogą liczyć dziś na lojalność swoich pracowników, większą motywację i wydajność. Także polscy klienci – jak wynika z najnowszych ogólnopolskich badań* – oprócz ceny i jakości coraz częściej zwracają uwagę na przyjazność produktu dla środowiska. Około 40 proc. ankietowanych zrezygnowałoby z produktu przedsiębiorstwa, które jest nieuczciwe wobec klientów, nie przestrzega norm jakości czy niesłusznie traktuje pracowników. Już co piąty ankietowany chętniej kupuje produkty, jeśli wie, że w ten sposób wspiera potrzebujących.

Kryzys często oznacza wzrost bezrobocia, obniżki wynagrodzeń, ciężca na czym tylko się da. Może właśnie dlatego, w rankingu działań społecznie odpowiedzialnych najwyższymi dziś są obywateli, troskę o pracowników. Tęgod oczekuje aż 80 proc. Polaków. O odpowiedzialności firmy wobec swoich pracowników najlepiej świadczą: motywacyjny system wynagrodzeń, rozwój zawodowy i program ochrony zdrowia. Warto o tym pamiętać, podejmując trudne biznesowe decyzje. A także o tym, że zdecydowana większość Polaków uważa, że firma, która postępuje uczciwie osiąga wyższe zyski.

*Badania przeprowadzone przez Instytut OR Polonia w 2009 roku w ramach projektu „CSR – jako narzędzie budowania pozytywnego wizerunku przedsiębiorstwa” realizowanego przez ZP BCC w partnerstwie z ARF oraz FZZ współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Więcej na: www.bcc.org.pl/csr

